

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei ort. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ PARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra-
 țione și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
 raficiei și Bibliotecii diecezane în Caransebeș
 - Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse,
 edicle etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

O aniversare însemnată

de Dr Ioan Lupăș.

În 24 Decembrie st. n. să împlinesc 50 de ani dela reînființarea mitropoliei noastre ortodoxe române.

Acest organ¹ de publicitate, fiind și el o creațiune a înțeleptului restaurator și organizator al mitropoliei noastre, caută să-și îndeplinească și de astădată datoria de a chema luarea aminte a tuturor fiilor bisericii dreptmăritoare asupra acestui moment însemnat, îndemnându-i să-și reîmprospăteze în memorie suferințele și greutatețile fără număr, sub povara cărora au suspinat înaintașii noștri timp de peste un veac și jumătate, cât a stat în vacanță scaunul mitropolitan, și să cugete la luptele mari și întințite, pe cari a trebuit să le poarte generația dela 1848, în frunte cu Șaguna, până în ziua de bucurie (24 Decembrie 1864), când prin hotărârea preainaltă a Majestății Sale, actualul nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I, mitropolia independentă a Românilor dreptcredincioși din Ungaria și Transilvania a trecut iarăș dintru neînființă într-o ființă.

Orcă aniversare trebuie să aibă înainte de toate o tendință educativă atât în senz moral cât și politic, precum în genere educativă este tendința istoriei, ale cărei popasuri ne îmbie învățăminte atât de folositoare, prilejuri de reculegere și înțărmarare sufletească atât de necesare în vârtejul valurilor, cari amenință șubreda corăbioară a traiului nostru vremelnic. Amintirea suferințelor trecute picură un fel de mângăere în sufletele copleșite de povara traiului, iar câte o izbândă, sosită după îndelungate așteptări și încordări mari, înaltă cugetele și întărește încrederea în biruința dreptății, care, deși întârzie uneori foarte mult, aduce totuș răsplata cuvenită pentru toți ceice știu s'o dorească cu înfocare, pregătindu-i și netezindu-i calea cu înțelepciune.

Cu credința au așteptat, cu înfocare au dorit biruința dreptății pentru biserica noastră toți acei umiliți preoți și țărani din Ardeal, cari în cursul veacului al XVIII-lea au înfruntat toate primejdiile, toate amenințările, cărora voiau cei puternici să ia sufletul lor, deshințându-le biserica, în care să adăpostise de veacuri acest suflet și cercând să introducă oarecari modificări în legea lor strămoșască. Va rămânea totdeauna un titlu de glorie; o dovadă binegrăitoare despre țaria de voință și de caracter a poporului nostru, cum a știut să-și apere, cu prețul atâtor jertfe și suferințe, comoara cea mai sfântă a sufletului său: credința străbună. Lipsiți de conducere bisericască, ierarhia lor văduvită și destrămată, lăsați cu toții pradă încercărilor de proselitism religios, când aceste încercări să intențiau, țărani simpli și preoți smeriți dela sate așterneau pe hârtie, în următoarele cuvinte inspirate, hotărârea lor nestrămutată: „Noi și biserica noastră, întru care ne-am născut prin sfântul botez, întru care credem și nădăduim ertarea păcatelor și viața de veci să dobândim, pe această credință a părinților noștri vrem să stăm neclintiți în veci, de care sfântă credință nici sabia, nici focul, nici goana, nici chinurile, nici foametea, nici moartea să nu ne poată despărți“...

Admirabila rezistență a poporului nostru și necurmatele petiții înaintate, în numele lui, la locurile mai înalte, avură drept rezultat restaurarea episcopiei la 1761, dar într-o formă, care nu putea să-i mulțamească deajuns pe ceice suspinară mai mult de 60 de ani după pierduta lor mitropolie și ierarhie națională. Deși cei 4 episcopi sârbi (Novacovici, Chirilovici, Nichitici și Adamovici), cari s'au succedat până la 1796, s'au silit să aducă iarăș în bună rânduială biserica ortodoxă română din Ardeal, totuș prindea rădăcini bănuială, că ei, sau stăpânii lor din Carloviț, au făcut din această biserică „un obiect de arândă“, cum spunea mai târziu Șaguna. Aceasta bănuială nu era lipsită de orice temei, dupăcum să poate vedea din petițiile unor can-

¹ Telegraful Român, de unde să reproducă articolul de față.

didăți sârbi, cari cereau episcopia ardeleană, în chip de răsplată pentru dănișii, în schimbul unor merite foarte curioase. Așa în vacanța dela 1796—1810 un episcop sârb din Banat cerea să fie numit administrator al episcopiei ardeleni, fiindcă în timpul războiului contra Turcilor s'a bolnăvit de reumatism; iar mai târziu altul cerea episcopia vacantă pentru sine sub cuvânt, că a fost 13 luni de zile în Viena, cheltuindu-și toată averea și mai făcând și datorii.

Pentru a scăpa biserica ortodoxă română din Ardeal de această situație umilitoare, nu putea fi de ajuns râvna, lipsită de energie, a episcopului Vasile Moga, ci să cerea aci cunoștințele vaste, agerimea minții și condeului, puterea de muncă și perseveranța neîntrecută a unui arhieru, cum a fost Șaguna, care a luat cârma bisericii noastre tocmai la moment potrivit. „Der rechte Mann zur rechten Zeit“.

În punctul 2 al programului național din 1848 „națiunea română pretinde, ca biserica română, fără distincțiune de confesiune, să fie și să rămână liberă, independentă de oricare altă biserică, egală în drepturi și toloase cu celelalte biserici ale Transilvaniei. Ea cere restabilirea Mitropoliei române și a Sinodului general anual după vechiul drept, în care Sinod să fie deputați bisericești și mirenești. În acelaș sinod să se aleagă și episcopii românești liber, prin majoritatea voturilor, fără condițiune“.

Din felul cum e stilizat acest punct de program național, să vede că Românii ardeleni, lăsând pentru moment la o parte deosebirile confesionale, cari îi învrăjbisera atât de rău timp de un secol și jumătate, s'au gândit la restaurarea vechei mitropolii române ortodoxe, care mai ales în secolul XVI și XVII izbutise a crea un fel de pavază și garanță a unității naționale pentru toți Românii.

Dintr'o mărturisire a episcopului Popasu știm, că Șaguna, chiar dela 1846, din momentul pășirii sale pe pământul Ardealului, anunțase ca o țintă de capetenie a păstoririi sale împlinirea acestei dorințe mari zicând: „Pășesc pe pământul clasic al străvechei mitropolii române ortodoxe, vă făgăduesc sărbătorește, că voi lucra neobosit pentru înființarea ei. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Accasta solemnă făgăduință și-o îndeplini cu scumpătate, deși cu prețul unor lupte foarte grele și a unor amărăciuni sufletești adeseori foarte mari. În anii 1848—50 pregăti, prin argumentele de ordin canonic și istoric, cuprinse în broșurile sale, factorii de cădere, să înțeleagă dreptatea cauzei pentru care lupta ei. Dar între aceștia se găseau la început prea puțini, cari să-și plece urechea și să vrea să înțeleagă

graiul convingător al acelor argumente. Patriarhul sârbesc Raiacici, sub cuvânt, că el a depus jurământ spre susținerea unității bisericii răsăritene din Austria, spunea, că nu poate sprijini dorința Românilor. Înzadar i-să obiecta din partea acestora, că unitatea bisericii răsăritene este conționată de uniformitatea dogmelor, nu de supremația ierarhiei sârbești asupra națiunii române. Înzadar i-să spunea, că mitropolia ardeleană n'a încetat la sfârșitul secolului XVII, deodată cu trecerea lui Atanasie la unire, ci a rămas numai vacantă. Înzadar i-să punea înaintea canonul apostolesc 34, în sensul căruia „Episcopii fieștecărui neam să cuvine a ști pe cel dintâi dintre dănișii și a-l cinsti pe el ca cap“, de unde urmează, că creștinismul oriental în tot trecutul său s'a știut acomoda condițiilor de independență națională, dupăcum să știe și azi. Chiar cercetători de altă lege recunosc legătura strânsă dintre ortodoxie și naționalitate, fiind credința ortodoxă absolut națională, căci „nu să împotrivesțe tendinței naționale ci o fortifică“.¹

Pelângă toate argumentele aduse, Raiacici a rămas neînduplecat. Tot asemenea și ceilalți membri ai episcopatului sârbesc.

(Urmează)

NOTIȚE DIN TIPIC.

I. Ianuarie, 1915.

1. Joi. Începutul anului nou; Tăierea împrejur a Dlui nostru Isus Cristos și pomenirea s. ierarh Vasilie cel mare († 379).

— a) Mercuri sara, vecernia mare, cu intrare, cetiri (parimii), litie și binecuvântarea pânilor. — b) Joi dimineța, utrenia (mănecatul) cu polieleu; pripeala și psamul ales dela un ierarh; evangelia sfântului (Ioan 10, 1—9); catavasii „Fundul adâncului“, la cântarea 9 pripelele minciului. — Liturgia marciului Vasilie, cu antifoanele praznicului: 1. Pentru rug. Născ. 2. Mântuește-ne pe noi Fiul lui Dumnezeu, celce a opta zi Te-ai tăiat împrejur... 3. Troparul praznicului gl. 1: Celace șezi pe scaun. La intrare, stih.: „Binecuvintează cununa anului bunătății Tale Doamne“. Troparul anului nou gl. 2: A toată făptura ziditorule (vezi la 1 Septemvrie); troparul sf. Vasilie gl. 1: În tot pământul; condaul prazntcului gl. 3: Domnul tuturor tăere împrejur rabdă (vezi la cântarea 3 a canonului din 1 Ianuarie). Sfinte Dumnezeule. Prochimen glas 1: Fie Doamne îndurarea ta spre noi. Apostolul (Colos. 2, 8—11) și evangelia (Luca 2, 21. 22. 39—52) praznicului (vezi la 1 Ianuarie). Irmos: De tine să bucură. Priceasna: Lăudați. Încheierea (otput): Celace a opta zi... c) Joi sara: vecernia fără intrare; ale înainte praznuirii Botezului și ale sf. Silvestru.

¹ „Der orthodoxe Glaube ist durchaus national. Er wirkt der nationalen Tendenz nicht entgegen, sondern verstärkt sie“, scrie I. K. Ruedorffer în cartea sa recentă: „Grundzüge der Weltpolitik in der Gegenwart“. Berlin 1914 pag. 145.

2. *Vineri. Începutul înainte prăznuirii. Botezului Domnului*; s. Silvestru episcopul Romei († 338). — Ale înainteprăznuirii, după minei. — Dezlegare de post.

3. *Sâmbătă înainte de Botezul Domnului*. Mucenicul Gordic († 314). La utrenie, ale înainteprăznuirii. — Sara, la Doamne strigat-am, ale învierii (glas 7). Stihovna înv. Mărire, și acum, a înainteprăznuirii gl. 6: Să să veselească pustia Iordanului (vezi la 5 Ianuarie).

4. *Duminică înainte de Botezul Domnului, glas 7, voscreasna 10*. La Dumnezeu e Domnul, troparul învierii, de 2 ori; Mărire și acum, al înainteprăznuirii gl. 4: Gătește-te Zavulone (v. la 2 Ianuarie); celelalte ale învierii; catavasiile: Fundul adâncului. La laude, 2 stihiri ale învierii; Mărire, a înainte prăznuirii gl. 8: Ioane Botezătorule (v. la stihovna dimineții, 5 Ianuarie); Și acum, Preabinecuvântată. La liturgie, fericirile înv. și ale înainte prăznuirii (cântarea 6 a canonului dela 2 Ianuarie); la intrare: 1. troparul învierii, 2. Gătește-te Zavulone, 3. trop. hramului, 4. condac gl. 4: La repejunile Iordanului (vezi la 2 Ianuarie, după cântarea 3). Prochim. gl. 7: Dă tărie poporului său va da. Apostolul (Efez. 4, 1—6) din Duminica 25 după Rusalii. Evangelia duminicii înainte de Botez. (Marcu 1, 1—8): Începutul evangheliei... Irmos: Cuvine-să. Priccasna: Lăudați. — Vecernia, fără intrare: ale înainteprăznuirii (dela 5 Ianuarie).

5. *Luni. Ajunul Botezului* (post.) La 7 ore dimineața, utrenia înainteprăznuirii (dela 5 Ianuarie), cu laude, doxologia mare, după care îndată cântând „Glasul Domnului“, și celelalte, să face sfințirea cea mare a apei în mijlocul bisericii; apoi preotul îmbrăcat în epitrabil și felon, luând apă într'un vas, merge cu crucea la locuințele creștinilor și le stropește cu apă sfințită, cântând troparul „În Iordan“. — La 3 ore d. a vecernia Botezului: Binecuvântă Dumnezeu nostru, ps. de sara, ectenia mare, Doamne strigat-am, cu stihirile dela 6 Ianuarie; intrare, Lumină lină, prochimenu zilii (Luni): Domnul mă va auzi, 3 cetiri (parimii): 1. Dela Facere (1, 1—13): La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. 2. Dela Isus a lui Navi (3, 7. 8. 15—17): Zis-a Domnul către Isus a lui Navi (a 4-a cetire din minei). 3. Dela a 4-a carte a Împăraților (2, 19—22): Zis-au oamenii cetății Ierihonului (a 12-a cetire din minei). Ectenia: Să zicem toți, șcl. Litie nu să face. Stihovna praznicului. După Tatăl nostru, trop. prazn. (În Iordan) odată, și incheierea: Celace în Iordan.

NB. La mănăstiri, dimineața după utrenie să citească ceasurile, cu apostol și evanghelie, cum arată mineiul la 5 Ianuarie; apoi să adauge vecernia îmbinată cu liturgia marelui Vasilie, și sfințirea cea mare a apei.

6. (†) *Marți. Botezul Domnului nostru Isus Cristos*. — La 4 ore dimineața, litia praznicului astfel: Binecuv. Dumnezeu nostru, Sfinte Dzeule... Preasfântă Treime... Tatăl nostru... Veniți să ne închinăm, psamul 50, după care îndată să cântă stihirile litiei, la cari preotul tămăiaza toată biserica; ecteniile litiei, după cari troparul prazn. (În Iordan) de 3 ori, rugăciunea binecuvântării pânilor, Fie numele Domnului, Bogații au sărăcit; Mărire sfintei, cei 6 psalmi, și celelalte ale utreniei, cu polielele și evang. (Mc. 1, 9—11). — La liturgie, antifioanele praznicului; Câți în Cristos v'ați botezat. Prochim. apost. (Tit 2, 11—14), evang. (Mt. 3, 13—17), irmos. și priceasna praznicului. În loc de „Văzut-am lumina“, trop. praznicului (În Iordan). După „Fie numele Domnului“, eșire la râu sau la izvor, unde să face sfințirea cea mare a apei. — Sara vecernie, după minei, cu ieșire, și prochim. glas 7: Dumnezeu nostru în cer și pe pământ.

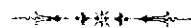
7. *Mercuri. Sf. Ioan Botezătorul*. — La Dumnezeu e Domnul, trop. În Iordan; Mărire, gl. 2: Pomenirea dreptului; Și acum, În Iordan; 2 șezânde ale praznicului; ps. 50, și îndată catavasiile de ieri: Fundul adâncului; la cânt. 9 pripelele de eri. La liturgie antifioanele de eri. Câți în Cristos. Prochim. apost. (Fapte 19, 1—7) și evang. (Ioan 1, 19—34) sfântului. Irmosul și priceasna de ieri. În loc de „Văzut-am lumina“ trop. prazn. (În Iordan). — La vecernie, ale prazn. fără intrare.

8. *Joi. Cuvioasa maică Domnica* († 480). — Ale praznicului.

Vineri. Mucenicul Polievct († 255). — Ca ieri.

10. *Sâmbătă. Sfârșitul praznicului Botezului*. — La utrenie și liturgie, numai ale praznicului. — La vecernie, ale învierii (glas 8), și ale triodului.

NB. Fiindcă triodul începe la 11 Ianuarie, sfârșitul praznicului să face la liturgia zilei din 10 Ianuarie, ca să nu să îmbine cu triodul, cum prevede tipicul sfântului sinod la pag. 130; iar dela vecernia de azi începe triodul.

Conferința preoțască

a tractulului protopresbiterial al Ciacovei.

În aceste vremi grele, când nici conferințele preoțești nu sânt pentru toți deobligătoare, s'au întrunit în număr destul de frumos preoții tractului protopresbiterial al Ciacovei la conferință în 9 Decemvaie v. a. c.

Între obiectele puse la ordine mai de importantă a fost „Dezbaterea asupra proiectului de statute al fondului de penziune diecezană“.

Este știut, că preotimei i-s'a promis încă în anul 1908 de mulți deputați sinodali, că între obiectele primordiale ale programului de muncă vor număra și fondul preoțesc de penziune.

Până acum însă, deși s'au făcut destule pregătiri, totuș definitiv nu s'a făcut nimica și văduvele precum și orfanii rămași după preoți au suferit, suferă și să sperăm, că cel puțin în viitorul apropiat li să va da ocaziunea cel puțin celorce vor deveni văduve și orfani să nu sufere ca cei din trecut și acum.

Deși o parte însămnată dintre preoți nici acum nu se poate împăca cu ideia unificării fondurilor, căci acele sânt esigintele funcționarilor, profesorilor și protopopilor și altele ale preoților.

Dar dacă unificarea e fapt împlinit și nu să mai poate reveni asupra ei, ar fi de dorit, ca fondul proiectat să nu să tot amâne, ci să devină odată fapt împlinit, punându-să la proximal sinod eparhial la dezbatere între obiectele principale; natural, că în proiect să să intercaleze și dorințele juste ale preotimei ca factorul cel mai important aparținător acestui fond.

Conferința preoțască din Ciacova dorește următoarele modificări:

La § 1. Dintre membrii fondului să să steargă servitorii konzistoriali.

§ 2. Referitor la controlul administrării acestui fond să stabilească următoarele:

a) Membrii fondului în tot anul se vor întruni Sâmbătă înainte de Duminica Tomii în adunare generală ordinară, iar când va fi delipsă în adunare generală estraordinară.

Adunarea generală să compune din:

a) Un delegat al asesoriilor konzistoriali,

- z) Un delegat al funcționarilor conzistoriali,
 j) câte un delegat al profesorilor dela cele 2 despartăminte ale institutului diecezan;
 d) apoi toți protopopii și câte 2 preoți din fiecare tract protopresbiteral.

Aleși pot fi numai acei preoți ai tractului, cari și-au achitat toate taxele obligate pe toți anii de serviciu împlinit.

Alegera membrilor pentru adunarea generală a fondului să face prin preoțimea singuraților tracte protopresbiterale pe un period de 3 ani, cu ocaziunea alegerii membrilor preoțești la sinodul protopresbiteral.

b) Președintele natural al adunării generale este totdeauna Episcopul diecezan, eventual vicariul său, care convoacă totodată adunarea generală. În caz de împedecare a ambilor eventualul delegat al Episcopului diecezan ori unul din protopresbiterii prezenți, ales în adunarea generală.

c) Concluzele în adunarea generală să iau cu majoritate de voturi, iar în caz de propuneri pentru modificarea acestor statute să recere pentru concluze valide cel puțin $\frac{2}{3}$ părți din membrii adunării și majoritatea absolută a voturilor celor prezenți.

d) Agendele adunării generale sânt:

1.) A revedea socoțile și a proiecta bugetul anual al fondului;

2.) a supraveghea administrarea averii fondului prin o comisiune aleasă din sânul său prin o durată de 3 ani constatătoare din 1 reprezentant al asesorilor și funcționarilor conzistoriali, 1 reprezentant al institutului diecezan, 1 reprezentant al protopresbiterilor tractuali și 2 preoți ca reprezentanți ai preoțimei parohiale, care are dreptul și datorința scontra cassa și a controla gestiunea fondului;

3.) a face propuneri relative la sporirea, conservarea și buna administrare a fondului;

4.) a pune în bugetul anual o sumă destinată pentru ajutorarea preoților lipsiți de dotațiune eventual a capelanilor din parohiile mai slabe.

5.) a formula propuneri pentru stabilirea taxelor supletorii asupra membrilor, pentru echilibrarea bugetului.

§ 3. să fie obligați a se înscrie preoți hirotoniți și înainte de 10 ani, cel puțin până la 15 ani.

Membrii fondului pot fi preoți, cari n'au împlinit încă 45 ani.

§ 5. p. 1. Să să elimineze pasajul: „Până când starea fondului general va admite aceasta”.

După p. 3. să să intercaleze:

4.) Din taxele suplimentare, cari să vor stabili conform § 2.

La § 13 să să introducă pelângă discul Rusalelor și la Paștilor.

La § 14 sub întreaga durată a vacanței parohiilor, venitul întreg al sesiunii parohiale compete acestui fond având să să acopere din acest venit speșele efective de Cărușie împreunate cu administrarea parohiei.

§ 16 Pasajul „dacă nu eu acelea altă menițiune” să să elimineze.

§ 17 Suma penziunci să să fixeze pentru protopopi 2400 cor. și 1600 cor. pentru preoți.

§ 19 „Cauzele grave” să fie specificate mai precis. Constatarea conzistorului diecezan să poate efectui numai prin procedură disciplinară, decursă conform regulamentului disciplinar, eschisă fiind penzionarea din oficiu cu încunjurarea acestei proceduri.

§ 24 Să să întregască: În schimb însă i-să poate vota capelanului său ajutor potrivit (§. 2. p. 4.).

§ 39 Să să formuleze din nou, și anume:

Din venitele fondului cel puțin 24% trebuiesc capitalizate.

Dacă restul venitelor nu ajunge să acopere toate penziunile și ajutoarele, atunci taxele anuale ale membrilor să urcă cu % potrivit pentru echilibrarea plusului de cheltuieli. Urcarea taxelor să stabilește în adunarea generală la propunerea comisiunii de control.

§ 40 Să să modifice aceea, că reviziunea statutelor (conform § 2. d. p. 5) să face numai după consultarea adunării generale.

F.

† Aureliu Drăgan

La 2 zile după ce a fost așăzat spre vecinica odihnă în cimiterul din Ghilad asesorul conzistorial George Breban, Sâmbătă în 13/26 Decembrie a. c. dim. la 8 ore a răposat și parohul Aureliu Drăgan, crescătorul, sfântul-torul cel mai credincios al acestuia.

O viață zbuciumată de 69 ani s'a încheiat prin această moarte. Fiu al fruntașului econom și epitrop al bisericii din S. Mihailul român, în vârstă de 20 ani a fost ales învățător al acestei fruntașe comune la Rusaliile anului 1865. Prin prezentarea sa plăcută, iscusința, punctualitatea sa a câștigat în curând iubirea tuturor astfel, că de atunci până bine de curând a fost sufletul acestei comune bisericesti.

Ca învățător a muncit 24 ani și ca atare a muncit cu atâta destoinicie, a știut filtra școlarii săi atâta iubire de carte, de ordine, cumpătate și bunăvoință, mai ales atâta evlavie, încât — pelângă toate neajunsurile din anii ultimi — nu vei întâlni un om mai în vârstă din această comună, care să nu se înduioșeze ori chiar lacrimăzeze, vorbind despre munca dascălească a răposatului.

După 24 de ani de dascălie, la dorința soției sale, cu care a trăit în fericită căsnicie, a primit s. taină a preoției ca capelan pelângă socrul său Chiril Oprean. Ca capelan, ulterior ca paroh, a continuat opera sa binefăcătoare, întărirea acestei comune bisericesti. Dacă comuna aceasta, care era pe jumătate unită pe vremuri, a devenit azi atât de puternică, în cea mai mare parte e meritul răposatului, care pelângă zel și energie fenomenală a avut și darul deosebit, de a captiva inimile și a le cârmui în mod proverbial.

Deosebitele sale aptitudini au fost apreciate curând de Venerabilul Conzistor diecezan. Timp îndelungat a funcționat ca comisar conzistorial, câștigându-și merite neperitoare în jurul instituției școlare. Ca preot de model a fost încredințat cu administrarea tractului Ciacovei, apoi al Buziașului timp de aproape 9 ani.

Ca atare a câștigat merite neperitoare, edificând școli și biserici și mai ales consolidând număratoase parohii turburate de unire. A fost cinstit, a fost iubit, i-s'a dat distincția deosebită de a purta brău roșu, a fost ales în corporațiunile tractuale, în cauzele cele mai grave i-s'a cerut sfatul.

Munca încordată, dezvoltată în atâtea părți, l-a istovit însă, mai ales, că bunul Dumnezeu nu i-a binecuvântat căsnicia cu urmași; mai apoi a rămas în tristă văduvie, și nu avea bucuriile familiare cari să-l recreeze. Astfel în timpul din urmă modelul punctualității a trebuit să asiste așazicând neputincios la încurcarea afacerilor parohiei sale. Cu ocaziunea descurcării acestora însă și-a împlinit demn datorința astfel, că interesele comunei bisericesti sânt pe deplin asigurate.

Lasă după sine o parohie bine întemeiată și bine consolidată, ceace valorează mai mult decât ori câte averi ar fi lăsat urmașilor. Vrednic muncitor a fost în via Domnului, i-să cuvine deci vecinică pomenire.

A fost depus spre vecinica odihnă Duminică în 14.27 Decembrie a. c. d. a. însoțit fiind până la mormânt de protopresbiterul tractual Augustin Ghilezan, apoi de preoții Teodor Petcu, Silviu Colojoară, Aurel Maghet, Ioan Coșariu, Romul Muntean și Nicolae Chicomban.

Ca cununa eternă memoriei răposaților frunțași ai sinodului, comitetului și scaunului protopresbiteral, în numele acelor corporațiuni președintele acelor a dăruit 40 cor. fondului seminarial episcopesc.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Pentru spitalul militar „Diecezan“.

Colecta întreprinsă de „Ruuniunea femeilor române“ din Caransebeș pentru aranjarea unui spital militar a dat următorul rezultat îmbucurător:

S'a solvit suma de 456 cor. 32 fileri; 74 de paturi, 1 dulap, 1 masă, 5 scaune, 3 spălătoare, 1 cană pentru apă, 2 lighiane, 7 scuiptoare, 22 saltele, 118 ciarșafuri, 87 perine, 156 fețe de perine, 10 plapoane, 13 fețe pentru plapoane, 230 cămeși, 165 subpantaloni, 177 ștergare, 56 părechi ciorapi, 71 batiste, 5 măsurite, 51 procovițe; 106 cărpe pentru legături și 12 pahare.

La aceasta colectă au contribuit P. S. Sa Dl Dr E. Miron Cristea episcop, I. P. C. Sa Filaret Musta, P. C. Sa Dr T. Iosif Badescu, Patrichie Drăgălina, Stan, St. Bastius. D. Pavlovits, I. Barbu, I. Miloș, Dna Stănescu, „Banca populară“, Dr P. Barbu, C. Raduloviciu, L. Paliș, M. Marcu, Eug. Biju, N. Hafner, N. Renglovits, I. Bălci, I. Andrei, I. Schiff. M. Stoian, A. Grau, I. Banciu, I. Lințu, E. Sintay, I. Dona, I. Bufan, M. Kossa, S. Fridmann, Dna major Trica, I. Sciopon, E. Beuca, I. Fara, I. Sârbu, G. Buru preot, I. Socaciu, Iefta Biju, V. Iordan, A. Nediciu, S. Magheriu, D. Popoviciu, D. Lazarescu, A. Popoviu, I. Voicău, E. Biju, Roza Rück, N. Cunicel căpit. în retr., G. Dumitru, I. Lazar, George Petrescu profesor, A. Pop, E. Hertila, M. Hertila, T. Novacescu, A. Sacărtău, M. Micșescu, M. Weber, M. Forgaci, P. Cantor, P. Stamatoviciu, N. Rada, M. Șandru, C. Gogoasă, I. Daia, A. Breznic, C. Rada, E. Guia, P. Stoica, A. Penciu, P. Ciuclea, I. Stefanoviciu, C. Vruș, N. N. E. Doboșan, E. Oprea, N. Sporea, P. Valușescu, G. Petrici, E. Dolnia, I. Bojincă, V. Raduți, I. Derogătoru, I. Tisan, P. Davidescu, G. Popa, N. Todorescu, S. Ianculescu, M. Brașovan, V. Roșețiu, A. Miclăuș, A. Vadrariu, P. Nemeș, M. Moșiu, I. Pasere, M. Bria, I. Mihai, V. Neamțu, P. Magdescu. A. Derogatoriu.

(Urmează).

Stiri

An nou fericit poftim On. cetitori și colaboratori ai foii!

La Nașterea Domnului a pontificat în catedrala Înalt Prea Cuv. Sa Parintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta*, azistar de protosinghelul *Dr Iosif Olariu*, protopresbiterul *Andrei Ghidiu*, preoții *Ioan Stoian*, *Gheorghe Buru* și diaconul *Gheorghe*

Noaghea. La priceasnă Prea On. Domn protopresbiter Andrei Ghidiu a cetit pastorala de sărbători a Prea Sântitului Episcop diecezan *Dr E Miron Cristea*, care pastorala a făcut cea mai adâncă impresiune asupra credincioșilor adunați în număr foarte mare în s. biserică.

A doua zi a slujit M. On. Domn *Spiridon Șandru* cu asistența preoților Ioan Stoian, Gheorghe Buru și diaconul Gheorghe Noaghea.

Hirotonire. Prea S. Sa *Dr E Miron Cristea* a binevoit să hirotonească diacon pe *Dl Dr Cornel Coruean*, secretar konzistorial, Luni în 22 l. c. Toțașă auzim, că s'a hirotonit diacon *Dl Sabin Evuțian*, fost profesor la institutul nostru pedagogic; iar acum în Arad. Fie 'n ceas cu noroc!

Memoriile regelui Carol vor eși în ediție nouă la Stuttgart. În această ediție, murind marele Suvoran, să va spune, că autorul memoriilor e scriitoarea *Mite Kremnitz*, care a prelucrat adecă materialul în-sămănărilor puse la dispoziție de răposatul Rege.

Învățătorii iau în război parte activă. În campanie — după un ziar din Budapesta — se afla 4906 învățători; până acum sânt răniți 206, iar morți 41. Din comitatul Aradului sânt în război cei mai mulți învățători, anume 336; iar pentru împrumutul de război învățătorii au semanat 1½ mil. cor.

Răscumpărarea felicitărilor. Oficiul central din Budapesta, institut pentru îngrijirea familiilor celor duși în război, roagă publicul, ca în acest an să renunțe la obicinuitele felicitări de Anul nou, iar banii economisiți să-i trimită pe sama fondului de ajutorare a celor rămași fără sprijin acasă, îndeosebi a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Urări de Crăciun. Korr. Bureau din Viena spune, că o baterie rusă, a transmis fortăreței P. următoarea urare de Crăciun. Uram tuturor vitejilor apărători ai fortăreței din toată inima un Crăciun liniștit și vesel, bucurie și pace pe pământ. Dumnezeu să vă îndeplinească dorințele; acestea sânt sincerele urări ale ofițerilor și soldaților bateriei 5 din a doua brigadă de artilerie.

Mulțămintă publică. Pe calea aceasta aducem cele mai sincere mulțăminte marinoșilor dăruitori, cari au contribuit la colecta pentru haine și încălțăminte băieților și fetițelor săraci, și mai ales acelor ai căror tați sânt în război: P. S. S. D. Dr Miron Cristea, Beamten Verein, Sebeșana" câte 20 cor. Doamna Sidonia Burdia, Prima cassă de păstrare, Reuniunea femeilor izr., Dl Octavian Bordan, Noua cassă de păstrare, Banca Populară câte 10 cor. Anonimul, Ill. Dl A. Berlogia, Dna Angela Pepa, Doamna E. Neuerer, Dna Victoria Budințian, Dr Nicolae Ionescu, Dl V. Steinschneider, Dr C Popasu, I. P. C. S. Filaret Musta, Dna I. Pasere, „Severineana“, Dr G. Labonțiu 5 cor. Dna E. Cioloca Dna E. Sequens 4 cor. Dl St. Jianu, Dl colonel N. Marin 3 cor., Dl I. Dobromirescu, Dna E. Doboșan, Dna E. Oprea, Dna M. Călțun, N. N., Dra S. Iorga, Dna Elise Valușescu, Dna I. Dragodan, Dr Silagyi, Dna Iuliana Florianu, Dna I. Feneșan, Dna Ognanovits, Dl George Buru, Dna Părăschiva Stan, Dna F. Oberdorfer, Dra Eufrozina Jumanca, B. F. „Elenuța“, Dr M. Dna Kolbert, Dna Popoviciu, N. N., Dna E. Moșu, câte 2 cor. Dl I. Piso 1 cor. 60 fil, Dna Marie Müller 1 cor. 26 fil, Dna M. Curescu, Dna Vandernesu, Dna Livia Popa, Dna M. Sporea, Dna Elvira Beker, Dna M. Bastius, Dra N. N., Dna M. Buru, N. N., Dl Miloia, N. N. Dl Alexandroviciu, Dna Halle, Dl Bartolf, H. D. Dra Török, Dl Secărtău, Dna R. Melor, Dna Mania Uzony, Dl G.

Locus scholae		Nomina possessionum, quae ad hanc scholam veluti filiales pertinent		Localis Director, ejusdem conditio		Catecheta, utrum Ecclesiasticus, v. religiosus		Docentes		Utrum normalim methodum edocti sunt		Quas lingvas calleant?		Numerus		Aedificium scholae in quo statu consistit		Peculiares eaeque fundatae observationes	
														Pueri Puellae					
Pottok				Mericolo Szekoschan		Solus paedagogus		Konstantin Popovits	est	Vallanicam.	40	28	31	11	reparatione eger				
Fossga		Szitsova		Ursul Nestor agricola		do		Joann Joannovits	do	do	140	64	25	Non existit					
Prisoga				Michael Schebschan agricola		do		Zacharia Szuszany	non	illyricam et vallanicam	92	64	15	In sensuata domo schola servatur					
Pestere		Matschova		Michael Schebschan agricola		do		Martin Philipovits	non ex integro	Vallanicam	113	93	25	In nullo					
Pinkseil		Ostrov Versmord		Pascui Olar juratus		do		Kyrius Popovits	est	do	161	92	13	do					
Petrlava				Joann Meschan spanus		do		Petrus Zserbanovits	non	do	25	12	32	8	do			aliud aedificandam	
Pogantise				Petrus Bostesk agricola		do		Joannes Popovits	est	do	28	17	12	reparatione eger					
Perril		Grain		Georgius Obany agricola		do		Petrus Radulovits	do	do	57	28	17	In nullo				eadem reflexio uti apud Petrlava	
Ragzeszita				Strein Zepenes spanus.		do		Joann Jankovits Diaconus	do	do	132	100	60	19	In bono				
Reklitavo				Marko Zsidin juratus		do		Joann Derka	est edoctus	do	46	22	21	6	Utrunque bono			Sed reparatione et amplificatione eger	
Reschitza				Ugrin Albul juratus		do		Athanasie Nicolaeovits	do	illyricam, germanicam, et vallanicam	54	64	36	17	do			do	
Rektita		Monostor		Joann Popovits agricola		do		Petr Dragilovits	do	Vallanicam	75	35	51		In nullo			Aliud aedificium extrui debet	
Ravva				Athanasie Miuk agricola		do		Kosta Muszletz	do	illyricam et vallanicam	120	80	80		In bono				

Locus scholae	Nomina possessionum, quae ad hanc scholam veluti filiales pertinent	Localis Director, ejusdem conditio	Cathecheta, utrum Ecclesiasticus, v. religiosus	Docentes	Utrum normalim methodum edocti sunt	Quas lingvas calleant?	Numerus		Aedificium scholae in quo statu consistit	Peculiares caeque fundatae observationes		
							Pueri	Puellae	Pueri	Puellae		
RUSSOVA DORA	ex Antiqua	Martin Zaria iudex	Solus paedagogus	Nicolae Philipovits	non	illyricam et valachicam	36	20	20	In bono sed reparazione eget		
Podunestje	Spattia	Zsivan Petrov agricola	do	Zsivan Popovits	est	Valachicam	40	20	20	In nullo		
Schuttrassch	Schupany et Szaszany	Michael Kovats agricola	do	Janosch Nicolaevits	do	illyricam, valachicam, germanicam, hungaricam	81	39	44	In bono eget	tamen intrinseca reparatio	
Szardik		Mintza Opra agricola	do	Pavel Popovits	do	valachicam	162	100	60	In bono sed	Valde exiguo et idcirco ampliori debet	
Szardika	Botinestje	Rista Krestin agricola	do	Marko Grujovits	do	do	49	16	14	In nullo	Inductum scholae aedificium juvenis in partem dargogi domo instruitur	
Szaska gergethica		Joann Moschon iudex	do	Georgius Alexandrovits	do	germanicam valachicam illyricam	97	56	51	14	In bono	
Szaska valachica		Verwalter-Amt	do	Trail Michailovits	do	valachicam illyricam	125	62	68	In bono		
Szathra		Vocu Baja iudex	do	Sabbas Sabits	do	do	74	53	40	10	In nullo	
Sokolar		Marjan Abraham spanus	do	Stephan Trailovits	do	Valachicam	86	73	45	12	In nullo	Novus aedificandam scholae aedificium est
Sekjitsch	Dragomir-syge, Remete	Russovan Me-tsik agricola	do	Maxim Popovits	do	germanicam valachicam hungaricam	288	115	42	In bono		
Sekjitsch		Augustin Krivu agricola	do	Arsenius Lorintz	do	valachicam illyricam	80	76	80	10	In bono sed	valde exiguo
Schubotiza		Prekup Szavin agricola	do	Joann Theodorovits	non	Valachicam	62	24	28	15	In malo, et ruinoso	
Szakul		Georgie Merzinka	do	Abrahamus Popovits	do	do	75	32	15	In nullo	Haec possessio aequae, ubi et kavaram per profectionem hanciam exaravit, haec ut non sit in statu Indomagistrum intervenientis, et scholam extruendi precudans, prout et conlatum referentis ejusdem haberi debet	

Jumăna câte 1 cor. Doamnele au mai contribuit cu daruri: I. Feneșan, M. Romanu, M. Lazaroni, G. Vasilescu, Dragodan, I. Miloș și I. Halász. Caransebeș, la 1. Ianuar 1915. În numele băeților și fetiților ajutoarați. *Ana Borlovan învățătoare, Melania Vasileviciu.*

Bibliografie

Cuvântul Adevărului Nr. 1: Dr. Nic. Brînzeu, Cristos din ceruri întâmpinați-L. Predică pe Duminică înainte de Nașterea Domnului, P. Aug. A. Pop. Predică pe sârbătoarea Nașterii Domnului, pe ziua I; pe ziua II. Predică pe Duminică după Nașterea lui Cristos, p. Augustin A. Pop. Predică la Anul nou, Virg. Pop. Predică pe Duminică înainte de Botezul Domnului Cristos, P. Aug. A. Pop. Predică la Bobotează, Dr. Vict. Bojor. Predică pe Duminică vameșului și a fariseului. Predică pe Duminică fiului rătăcit. Rubrica pastorală. Cronică. Poșta redacției.

Concurs

Pentru ocuparea postului de *paroh* la parohia vacantă de cl. I. din **Iam**, protopresb. Bisericii-albe, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Una sesiune parohială de 30 jugere pământ, anume 24 jugere arătură și 6 jug. livadă, după care alegândul preot va avea să supoarte toate dările.

2. Un intravilan de 400 st. □ și un (1) estravilan de 800 st. □.

3. Stola uzitată.

Să observă, că în lipsa de casă parohială, alegândul paroh va avea singur să îngrijască de locuință.

Concurenții au să dovedească, că sânt evalificați pentru parohii de cl. I.

Concursele lor, instruate conform Reg. pentru parohii, au să le înainteze, adresate comitetului parohial din Iam, Prea On. Domn protopresbiter Dr. George Dragomir în Biserica-albă.

Doritorii de a ocupa acest post sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Iam, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și tipic, dar numai cu prealabila incuviințare a protopresb. tractual, însă nicidecum în ziua alegerii.

Iam din ședința com. par. ținută în 24 August 1914 v.

Stefan Babețiu m. p.   **Toma Surlaș** m. p.
preș. com. par   2—3   not. com. par.

În conțelegere cu protopres. tractual *Dr. George Dragomir.*

Redactor responsabil: **Dr. Iosif Olariu.**

Nr 6699 B ex 1914.

Acest concurs să publică cu adauzul, că de dotațiunea preotească să țină și birul parohial.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 1 Decembrie 1914.

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcopesc

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Oct. 1914. n.

Budapest—Orsova.

Trenul O. Expr. Pleacă din Budapest: 11⁴⁵
Sosește Karánsebes 6⁴². Orsova sos. 9²⁰.

Trenul accelerat. Pl. Budapest 8²⁵ (numai până la Temesvár: 2⁰⁷). Pl. Budapest 2⁴⁰. Sos. Karánsebes: 10²⁹. Orsova 12⁵⁶.

Trenul de persoane. Pl. Budapest: 8³⁰. 8⁰⁵. Sos. Karánsebes: 9⁵⁷. 10⁵⁴.

Temesvár—Karánsebes (Orsova).

Tren de persoane. Pl. Temesvár 2²². 6⁴⁰
5⁴⁹. 7⁵⁵ Sos. Karánsebes 5⁴⁵. 9⁵⁷. 8⁵³. Orsova. Sos. 8⁵⁵ — 12²³. 2³¹.

Orsova—Budapest

Trenul Or. Expr. Pl. Orsova 9⁰⁰. Sosește Karánsebes 11⁰². Sos. Budapest 6¹⁰.

Trenul accelerat. Pl. Orsova 3⁰³. Sos. Karánsebes 5³³. Sos. Budapest 1²⁵.

Trenul de persoane. Pl. Orsova: 1¹⁵. 2⁴⁵. Sos. Karánsebes 4⁴⁰. 6⁰⁶ Sos. Budapest: 7³⁰.

Karánsebes—Temesvár.

Pl. 3⁴⁶. Sos. 6⁴¹.

Orsova—Temesvár.

Pl. 5³⁵. (Karánsebes 8³⁵). Sos. 12³⁰.

Karánsebes Órváralja.

Tren de persoane. Pl. Karánsebes 7⁰⁰. 6²⁵. Sos. Bauczár 9³⁶. 8³³. Pl. Karánsebes 11³⁰. Sos. Órváralja 5²⁰.

Órváralja—Karánsebes.

Tren de persoane. Pl. Bauczár 4³⁰. 2⁴⁰. Sos. Karánsebes 6³⁵. 5³⁰. Pl. Órváralja 7³⁷. Sos. Karánsebes 1⁴⁰.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.